

Dr. Fahrettin KIDIL

Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı

TAKSİRLİ SUÇLARDA İŞTİRAK VE MÜŞTEREK FAİLLİK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TAKSİR VE FAİLLİK ÖĞRETİSİNE İLİŞKİN TEMEL AÇIKLAMALAR

I. Taksir Öğretisine İlişkin Temel Açıklamalar	5
A. Kusurdan Haksızlığa Doğru Evrilen Taksir Anlayışı Üzerine	6
B. Taksirli Davranışın Belirlenmesi ve Kast-Taksir Arasındaki İlişki..	17
C. Taksir Tipikliğinin Tek Subjektif Unsuru Olarak Bilinçli Taksir ...	23
D. İlave Bir Haksızlık Unsuru Olarak Netice	25
E. Ara Değerlendirme	30
II. Faillik Öğretisine İlişkin Temel Açıklamalar	31
A. Failliğin Yorumu.....	32
1. Kasıtlı Suçlarda Dar Failliğin Kabulü Yönündeki Argümanların Değerlendirilmesi	32
2. Taksirli Suçlarda Geniş Failliğin Kabulü Yönündeki Argümanların Değerlendirilmesi	35
B. Fiil Hâkimiyetinin Genel Bir Faillik Kriterine Dönüşme Süreci ...	43
C. Fiil Hâkimiyetinin Yetersiz Kaldığı Suçlar	51
1. Genel Açıklamalar.....	51
2. Yükümlülük Suçlarında Fail	53
a. Roxin'in Yükümlülük Suçları Teorisi.....	53
b. Literatürdeki Yansımaları Üzerinden Yükümlülük Suçları Öğretisinin Değerlendirilmesi	59

3. Bizzat İşlenebilen Suçlarda Fail	64
D. Pozitif Hukukun Farklı Bir Faillik Kriteri Benimsemeye Engel Teşkil Edip Etmediği Meselesi	72
1. Faillğe İlişkin Kanun Koyucuların “Kanunlaşmayan” İradelerinin Değerlendirilmesi	73
a. Alman Kanun Koyucu	74
b. Türk Kanun Koyucu	75
2. Kanun Yorumunda “Objektifleştirilmiş İrade”	80
III. Taksir ve Faillik Öğretisinin Kesişim Noktası Olarak Tipik Davranış ve Failin Hareket Haksızlığı	86
A. Frisch’in “Tipik Davranış Öğretisi” Üzerine	87
1. Frisch’in Temel Açıklamaları	87
2. Değerlendirme	92
B. Kasıtlı ve Taksirli Suç Failinin Gerçekleştirdiği Ortak Hareket Haksızlığı: Tipik İzin Verilmeyen Tehlikenin Yaratılması (Tatbestansmäßige Unerlaubte/Mißbilligte Gefahrschaffung)	97
IV. Ara Sonuç	107

İKİNCİ BÖLÜM

TAKSİRLİ SUÇLARDA DAR FAİLLİĞİN İZAHİ

I. Taksirli Netice Suçlarında Geniş Faillik İddiası ve Objektif İsnadiyet	113
II. Taksirli Geniş Faillik Anlayışının Çelişkisi: Mağdurun ve Üçüncü Kişinin “Kasıtlı” Eylemleri Üzerinden Elde Edilen Nedensellik	120
A. İntihar Olaylarında Gündeme Gelen İstisnai Sorumsuzluk	120
1. BGH’nin Evleviyet İlkesine Dayanan Çözümü	121
2. Yargıtay’ın Belirsiz Tutumu	130
3. Roxin’e Göre Suç Tipinin Kapsamı ve Koruma Amacı	136

4. Mağdur Odaklı Yaklaşımlar ve İzin Verilmeyen Tehlikenin Reddi.....	140
5. Risk Bağlantısının Reddi	143
B. Kasten Hareket Eden Üçüncü Kişi Üzerinden Elde Edilen Nedensellik.....	148
1. İlgili Olaylar.....	148
2. Kasıtlı Hareket Edenin Şahsi Sorumluluğunu Dikkate Almayan Yaklaşım: Yalın Öngörülebilirlik veya Normun Koruma Amacı Perspektifi	149
3. İzin Verilen Risk ve Güven İlkesi Temelinde Sorumluluk Alanlarının Belirlenmesi	161
C. Ara Değerlendirme	169
III. Taksirli Dar Fail Anlayışının Rücu Yasakları Üzerinden Teorik Gelişimi.....	172
A. Klasik Rücu Yasağı Öğretileri	172
B. Modern Rücu Yasağı Öğretileri.....	183
1. Mayer.....	184
2. Larenz.....	186
3. Otto.....	188
4. Welp.....	191
5. Renzikowski.....	195
C. Ara Değerlendirme	199
IV. Rücu Yasağı Öğretilerini Takip Ederek Benimsenen Yaklaşım: Ceza Hukukunda Failin Hareket Haksızlığını Belirleyen Temel Bir İlke Olarak Şahsi Sorumluluk	201
A. Genel Açıklamalar.....	201
B. Kasıtlı Suç ve İntihar Olaylarında Taksirli Fail Haksızlığı.....	206
1. Tam Sorumlu Harekete Nedensel Katkı Sağlayan Özensizliğin Taksirli Faillik Sayılmaması Kuralı.....	206
2. Koruma Garantörlerinin Özel Durumu	212
a. Tam Sorumlu Failin İşlediği Kasıtlı Suç Yönünden.....	212
b. Tam Sorumlu “Mağdur”un İntiharı Yönünden.....	214

C. Güven İlkesi ve “Dolaylı” Taksirli Faillik Görünümleri Açısından Şahsi Sorumluluk	224
1. Şahsi Sorumluluk Temelinde Güven İlkesi.....	225
2. Taksirli Davranışa Özensiz Katkı Bağlamında “Dolaylı” Taksirli Faillik Görünümleri Açısından Şahsi Sorumluluk...	238

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TAKSİRLİ SUÇLARDA MÜŞTEREK FAİLLİK

I. Müşterek Failliğin Hukuki Esası	250
A. Karşılıklı Azmettirme Görüşü.....	251
B. Karşılıklı Dolaylı Faillik Görüşü	254
C. Fonksiyonel Hâkimiyet Görüşü.....	256
D. Özerklik İlkesinin İstisnası Olarak Kişi Topluluğu Görüşü.....	258
E. Kanuni Düzenlemenin Kurucu Niteliği Bağlamında Değerlendirme.....	260
II. Karşılıklı İsnadiyetin Kapsamını Belirleyen Ortak Eylem Kararı ve Aşım (Exzess)	264
III. Müşterek Faillik ve Nedensellik	267
IV. Yalın Anlamda Taksirli Müşterek Faillığe İlişkin Sorun Alanları ve Alternatif Yaklaşımlar	270
A. Bireysel Nedenselliğe İlişkin İspat Sorununun Ortaya Çıktığı Olaylar	270
1. İlgili İçtihat Örnekleri	270
a. Referans Noktası Olarak Yuvarlanan Kayalar (Rolling Stones) Kararı.....	270
b. Havai Fişek Kararı.....	272
c. Kibrit Kararı	274
d. Mum Kararı	276
2. Taksirli Müşterek Faillığe Alternatif Çözümler	278

a. In Dubio Pro Reo İlkesi Çerçevesinde Cezasızlık Yaklaşımı	278
b. Garantörsel İhmali Suç Çözümü.....	279
c. Suçlamanın Öne Çekilmesi.....	281
3. Ara Değerlendirme	284
B. Artık Oyla Alınan Kurul Kararlarının Tipik Neticeye Yol Açtığı Olaylar	290
1. Referans Noktası Olarak Deri Spreyi Kararı	290
2. Taksirli Müşterek Faillğe Alternatif Çözümler	296
a. Şart Teorisi Bağlamında İleri Sürülen Görüşler.....	297
b. Kanuni Şart Teorisi Bağlamında Puppe'nin "Asgari Yeterli Şart" Formülü.....	301
3. Ara Değerlendirme	304
V. Kasıtlı Haksızlığın Uzantısı Olarak Taksirli Müşterek Faillik	308
VI. Taksirli Müşterek Faillğe Yönelik İtirazların Ele Alınması.....	323
A. Kanuni Dayanak Bağlamında İtirazlar	323
B. Yapısal İtirazlar.....	330
C. Monist Faillik Öğretisi Bağlamında İtirazlar	335
VII. Taksirli Müşterek Faillğin Unsurları Bağlamında İlgili Olayların Nihai Değerlendirmesi.....	342
SONUÇ	347
KAYNAKÇA.....	353